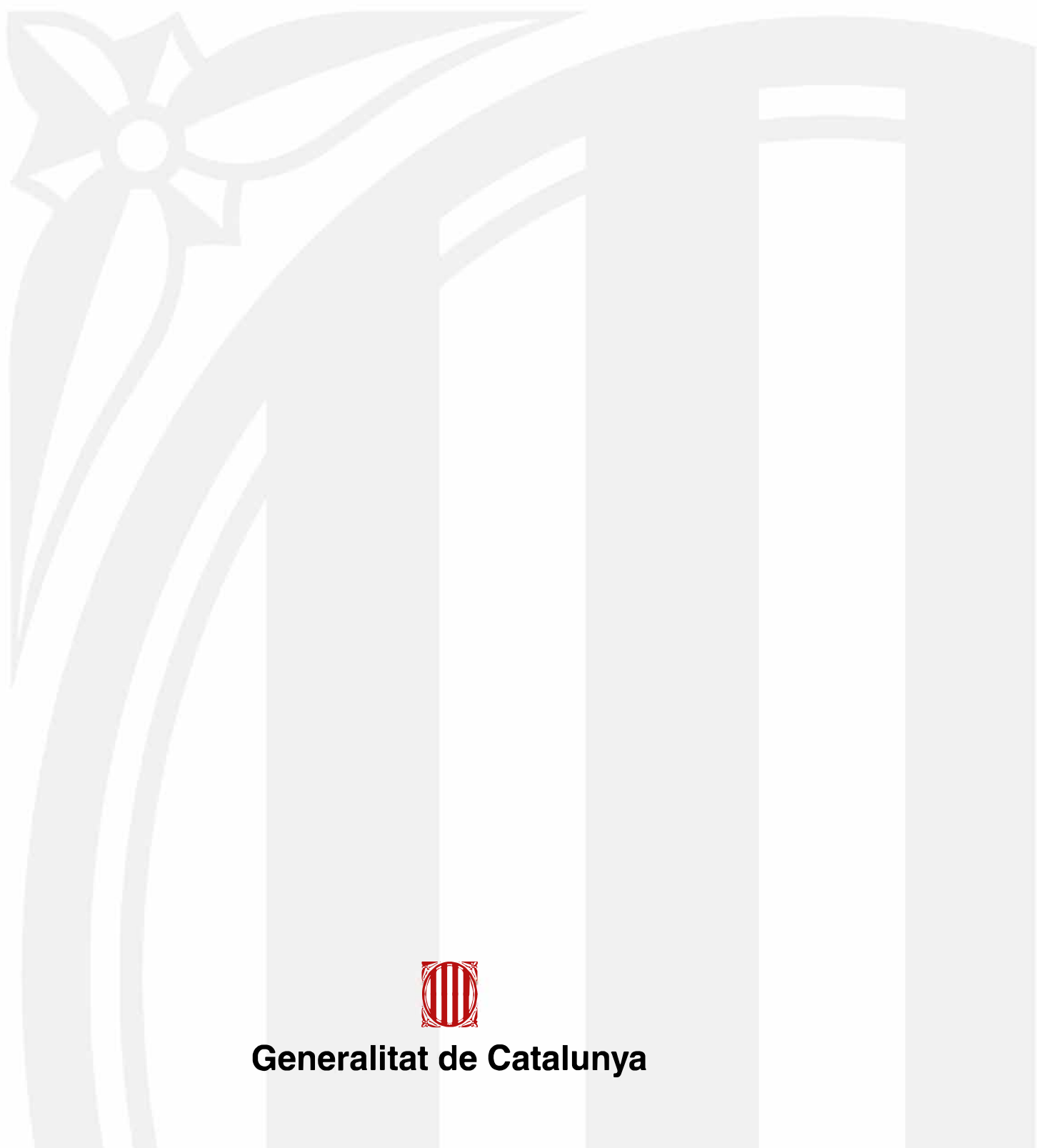

La gestió del multilingüisme als centres de recerca de Catalunya

Guia per a l'elaboració de criteris

Generalitat de Catalunya

**La gestió del multilingüisme
als centres de recerca de Catalunya**
Guia per a l'elaboració de criteris

Autoria:

Departament de Recerca i Universitats
Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb
el Grup de treball de Llengua, Recerca i
Internacionalització, creat per acord de la
Comissió de Seguiment del Pla d'enfortiment
de la llengua catalana en el sistema universitari i de recerca

Coordinació editorial:

Departament de Recerca i Universitats
Generalitat de Catalunya

© Generalitat de Catalunya
Departament de Recerca i Universitats

Barcelona, abril de 2024

Aquesta obra està subjecta a llicència Creative Commons Reconeixement -NoComercial- Sense Obra Derivada 3.0. Està permès de reproduir-la, distribuir-la i fer-ne comunicació pública, sempre que se'n faci un ús no comercial i es reconeixin explícitament l'autoria i el Departament de Recerca i Universitats de la Generalitat de Catalunya com a editors de la publicació. [Consulteu la llicència sencera.](#)

Aquest document digital és accessible al web del [Departament de Recerca i Universitats.](#)

1. Introducció

L'objectiu d'aquesta Guia és proporcionar pautes als centres de recerca de Catalunya per gestionar el multilingüisme inherent a aquestes organitzacions partint de criteris de sostenibilitat lingüística i de foment de la diversitat lingüística en la recerca i la divulgació científica. En el nostre context, gestionar el multilingüisme de manera sostenible passa necessàriament per harmonitzar la internacionalització amb l'ús de la llengua catalana. A la pràctica, això implica utilitzar el català com a llengua de treball i de comunicació, combinant-lo amb l'ús d'altres llengües sempre que sigui necessari.

La Guia, elaborada en el marc del desplegament del Pla d'enfortiment de la llengua catalana en el sistema universitari i de recerca de Catalunya, presenta una proposta en aquest sentit perquè cada centre elabori els seus propis criteris de gestió del multilingüisme. Disposar d'instruments de planificació lingüística als centres de recerca permet automatitzar processos que impliquen una tria lingüística i facilita aquesta tasca a les persones que hi treballen.

Els centres de recerca són pols d'atracció de talent internacional, la qual cosa representa alhora un repte i una oportunitat per al català. Un repte perquè cal assegurar que tothom que s'incorpora a un centre sense parlar català disposa de recursos per aprendre i utilitzar aquesta llengua amb normalitat. Si això no passa, l'ús del català en l'activitat de recerca s'afebleix. En paral·lel, aquesta incorporació de talent internacional també representa una oportunitat per al català perquè, si es creen les circumstàncies adequades, la llengua pot guanyar nous parlants entre les persones que arriben. Així, doncs, cal vetllar activament per facilitar l'aprenentatge i l'ús del català al personal investigador internacional. És per això que aquesta Guia inclou també recomanacions pel que fa a l'acollida lingüística de persones no-catalanoparlants als centres de recerca.

En definitiva, la Guia es publica amb la finalitat d'esdevenir un instrument de planificació lingüística per als centres CERCA i els centres de recerca consorciats a fi d'avançar cap a un multilingüisme equilibrat, sostenible i compromès amb l'ús del català com a llengua pròpia.

2. Comunicació interna i externa

La comunicació interna i externa dels centres de recerca s'hauria de regir, generalment, per dues màximes:

1. Les comunicacions han d'incloure, com a mínim, el català.
2. En les comunicacions que es presentin en més d'una llengua, el català ha d'aparèixer en una posició destacada. D'aquesta manera, a més d'atorgar visibilitat al català com a llengua pròpia, garantim que la informació arribi en aquesta llengua a tothom qui tingui capacitat de comprendre-la.

2.1. Comunicació interna

Considerem comunicacions internes aquelles en què només participen els membres del centre de recerca.

Les **comunicacions escrites** (nòmines, contractes, avisos, circulars, missatges de correu electrònic, protocols interns, etc.) han de fer-se normalment en català, sens perjudici que s'hi puguin incloure simultàniament altres llengües.

De la mateixa manera, les eines en línia que es posin a disposició dels membres del centre de recerca (intranet, qüestionaris, etc.) han d'estar disponibles en català, de tal manera que sigui la llengua per defecte, sens perjudici que l'usuari pugui triar alguna de les altres llengües disponibles.

Les **comunicacions orals** (actes institucionals interns, reunions, sessions de formació, etc.) es conduiran en català sempre que el gruix de participants tingui coneixement, com a mínim passiu, d'aquesta llengua.

Cal tenir cura especial en l'ús del català en actes amb rellevància institucional (esdeveniments destacats, visites institucionals, etc.).

En els esdeveniments amb presència de participants internacionals, es pot optar per una comunicació multilingüe, com ara oferir suport escrit a les comunicacions orals (en forma de presentació o de documentació adjunta), ús de subtítols en el cas dels vídeos, alternança del català amb altres llengües, servei d'interpretació, ús de les tecnologies de la llengua, etc.

2.2. Comunicació externa

Considerem comunicació externa aquella que va adreçada a persones o col·lectius que no formen part del centre de recerca.

Per a la **comunicació escrita** (cartes, correus electrònics, convenis, invitacions a actes, notes de premsa, articles de premsa, col·laboracions, etc.) amb institucions, entitats o persones dels territoris de llengua catalana s'utilitzarà el català.

Per a la comunicació escrita amb institucions, entitats o persones de fora dels territoris de llengua catalana s'utilitzarà la llengua o llengües que afavoreixi la comprensió entre els interlocutors.

La documentació escrita externa adreçada a un públic general o no específic (fullets informatius, informes, memòries, etc.) ha de ser, com a mínim, en català. Si el document és multilingüe el català se situarà en una posició destacada.

Les **comunicacions orals** externes han de ser normalment en català quan tinguin lloc en els territoris de llengua catalana. Quan el públic estigui format majoritàriament per persones no-catalanoparlants es pot optar per una comunicació multilingüe.

Les comunicacions orals externes fora dels territoris de llengua catalana tindran lloc en les llengües oficials de l'esdeveniment en què es participi o en les que facilitin la comunicació entre interlocutors.

Retolació i senyalització

La retolació i senyalització, tant permanent com temporal, ha d'incorporar la informació, com a mínim, en català. Si els senyals o rètols incorporen informació multilingüe, el català ha d'estar en una posició destacada.

Web i xarxes socials

Els centres de recerca han de disposar de web en català i han de fer servir aquesta llengua en la seva activitat a les xarxes socials, sens perjudici que s'hi puguin utilitzar també altres llengües.

En el cas dels llocs web, es pot optar perquè l'usuari accedeixi automàticament a la versió en català, de tal manera que rebrà la informació en aquesta llengua i podrà canviar d'idioma dins de la pàgina, a través d'un menú o desplegable.

Els centres també poden optar per incloure una finestra de selecció de llengua que apareix en la primera visita d'un nou usuari. Gràcies a les galetes, la selecció quedarà enregistrada amb vista a futures visites.

En el cas de les notícies i contingut no permanent (ofertes de feina, campanyes acotades en el temps, etc.), l'opció idònia és que aquests apartats es tradueixin a totes les llengües en què estigui disponible el web. Si això no és possible, és recomanable triar la llengua tenint en compte el públic destinatari (públic local o públic internacional), garantint la presència del català en una proporció raonable de les publicacions.

En el cas de les xarxes socials, hi ha dues opcions:

1. Crear i gestionar un sol compte en què s'utilitzen una o diverses llengües

En aquest cas, cal incloure com a mínim el català, en la descripció del centre. La tria lingüística per a cada publicació està condicionada pel segment de públic a qui va dirigida preferentment: per exemple, si s'organitza una activitat a Catalunya oberta a la ciutadania la publicació hauria de ser en català; en canvi, caldria incloure l'anglès en una publicació en què es faci una crida de comunicacions per a un congrés internacional o s'anunciï un lloc de treball obert a investigadors d'arreu. També cal

preveure la possibilitat de fer una mateixa publicació en diverses llengües. Allò rellevant si s'opta per aquesta via és que el català no quedi relegat a usos puntuals o merament simbòlics.

En alguns casos, pot ser recomanable fer una mateixa publicació en diverses llengües, tot i que no s'ha d'abusar d'aquesta opció perquè pot esdevenir redundant.

2. Crear i gestionar diferents comptes en diferents llengües

Aquesta opció permet segmentar els seguidors en funció de la seva preferència lingüística, que pot anar lligada a altres característiques, com ara el fet que sigui un públic local o bé un públic internacional.

Intervencions en mitjans de comunicació

Les intervencions en mitjans de comunicació han de fer-se en la llengua del mitjà en qüestió. Cal assegurar-se que, en el cas dels mitjans de comunicació en català, els representants del centre hi intervinguin en aquesta llengua.

Publicacions i presentacions en congressos

Les revistes científiques i els congressos acostumen a comunicar als investigadors i investigadores participants les llengües en què treballen i accepten propostes. És lògic, doncs, que cada centre de recerca s'adapti al context i a la llengua que li facilitarà la publicació o participació en la revista o congrés del seu interès.

Ara bé, és important no limitar-se a l'anglès com a única opció de forma mecànica i, per exemple, optar per realitzar comunicacions en català en congressos en territoris de parla catalana quan això sigui possible. De la mateixa manera, publicar en català en revistes que treballen en aquesta llengua pot fer guanyar visibilitat i impacte local a les investigacions. El [web de RACO](#) ofereix un repositori de revistes científiques i erudites en català des del qual es poden consultar aquestes publicacions en accés obert.

Divulgació de la recerca

La participació en fires, jornades i activitats divulgatives que es duguin a terme en escoles, universitats, museus o altres entitats dels territoris de llengua catalana s'ha de fer normalment en català. En entorns o activitats multilingües, el català hauria de situar-se en un lloc destacat en les comunicacions escrites i utilitzar-se com a llengua de salutació en la primera interacció amb el públic.

Fora dels territoris de llengua catalana, l'activitat es durà a terme en les llengües que facilitin la comprensió entre els interlocutors.

Actes públics

En la presentació i cloenda dels actes públics en els territoris de llengua catalana s'ha d'assegurar la presència del català, que es pot combinar amb l'ús d'altres llengües si el context ho requereix.

En els casos en què sigui necessari, és recomanable disposar de serveis d'interpretació i traducció a diverses llengües, inclosa de llengua de signes.

3. Acollida lingüística

La presència creixent de personal investigador i d'administració procedent de fora dels territoris de llengua catalana requereix desplegar una bona acollida lingüística per part dels centres de recerca. D'aquesta manera es facilita la inclusió d'aquests investigadors i es contribueix a mantenir unes dinàmiques lingüísticament sostenibles en els equips i grups de recerca. En aquest sentit, es recomana dur a terme les actuacions següents:

1. Proporcionar informació sobre la llengua catalana, sobre la política lingüística del centre i sobre les oportunitats per aprendre català a les persones no-catalanoparlants que s'hi incorporin.
2. Organitzar, finançar i/o facilitar l'assistència a cursos de llengua catalana de diversos nivells, amb l'objectiu que la persona assoleixi un nivell de comprensió suficient per poder llegir documentació, seguir reunions, etc., en un termini raonable, i progressivament incorpori el català en els usos orals i escrits del dia a dia. Els centres poden organitzar els seus propis cursos, ja siguin de llengua general o per reforçar habilitats comunicatives específiques, com ara exposicions orals o divulgació científica en català. Des dels centres de recerca també es pot incentivar el seguiment de cursos als [serveis lingüístics universitaris](#), al [Consorti per a la Normalització Lingüística](#) o en altres entitats. Igualment, abans que la persona investigadora s'incorpori al centre és recomanable informar-la que disposa de recursos per [aprendre català abans d'arribar a Catalunya](#), ja sigui a través de cursos a diverses universitats de l'exterior o de recursos en línia per a l'autoaprenentatge.
3. Facilitar la creació d'espais on socialitzar en català amb persones amb interessos en comú, per exemple, a través de la creació d'un programa de parelles lingüístiques o de grups de conversa entre diferents centres de recerca.

4. Difusió de la política lingüística del centre

Per facilitar que els criteris per a la gestió del multilingüisme de cada centre tinguin la difusió i el seguiment adequat, és recomanable designar una persona responsable de l'aplicació d'aquests criteris, preferiblement membre de la direcció o la gerència. El document ha de ser conegut per tots els membres del centre, especialment pels responsables de direcció i gerència.

És aconsellable organitzar una presentació interna dels criteris en cada centre, especialment per a les persones que ocupen llocs de presa de decisions. També caldria assegurar que el document estigués disponible per a tots els treballadors mitjançant la intranet o canals anàlegs.

Documents de referència

- ❖ Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. [Enllaç](#).
- ❖ Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya. [Enllaç](#).
- ❖ Pla d'enfortiment de la llengua catalana en el sistema universitari i de recerca de Catalunya. [Enllaç](#).